

ȘTEFAN RÂMNICEANU

pictură - obiect

FEREASTRĂ SPRE CER

Nu mă îndoiesc că fiecare dintre cei care cercetează **acum** și **aici** „obiectele” lui Ștefan Râmniceanu știe că nu a venit să vadă obișnuita expoziție, măcar și numai pentru faptul că ele nu sînt **expuse** în acest spațiu cu aură istorică. Ele se **impun** instantaneu și definitiv, pentru că se impun acestui spațiu care, într-o ordine inversată miraculos, s-a născut după aceste obiecte, a venit să le înconjoare într-o solidaritate ideatică, le-a devenit o necesară, superbă complinire.

Sîntem înaintea unei experiențe unice — pe cîte știu — la noi, și a unei reușite tulburătoare, stranii, dar — oricum — de mult așteptate.

Curtea cea Veche a Bucureștilor, în anul și în luna celebrării unei epoci care acum trei veacuri a dat suprema strălucire acestor zidiri, trăiește azi, prin dăruirea mișcătoare a artistului cu nume de personaj brâncovenesc care e Ștefan Râmniceanu, un magic transfer de personalitate.

Prin față-i trecînd zilnic artistul în drum spre atelier, s-a născut între ei o complicitate, o treptată comuniune pe care ne este îngăduit să o presimțim doar. Prin gestul — larg deschis, ca o îmbrățișare — al acestui tînăr contemporan, ea intră în matca unei posibile istorii primordiale, aproape mitice, care i-a precedat istoria reală.

Dincolo de regnul pitoresc și colorat, cu miresme tari al personajelor lui Mateiu Caragiale, dincolo de afectarea — dealtminteri memorabilă — a unui Bizanț îndepărtat și fastuos, obsedînd pe un Pantazi sau un Pașadia, scena aceasta zdrențuită de ruine, locul acesta al nimănu și al tuturor care este Curtea Veche devine pentru o frîntură de timp **locul experienței Râmniceanu**. Una profund contemporană, dacă vrem să înțelegem prin contemporan, deci prin „al nostru”, tot ceea ce, în veșmîntul formal al anilor noștri, ne revelă structuri esențiale ale ființei noastre din totdeauna. Rostind vocabula „veșmînt”, am spus chiar numele cîtorva dintre obiectele pe care aceste ziduri le ocrotesc benefic.

„Veșmînte” se numesc cele cîteva panouri pictate în aurul clarităților sublime, ferecate în metalul dureros protector, pe care se decupează sinuozițiile de imagine bizantină cu care ochiul românesc e de secole obișnuit.

Se va fi retras însă în el, în acest veșmînt, artistul de astăzi, ca altădată zugravul medieval, devreme ce știm că veșmîntul, mantia erau, în simbolica altor timpuri, locul de retragere din lume al solitarului? Nu cred de fel, pentru că, iată, la Ștefan Râmniceanu totul este ieșire în lume, este jubilație, triumf al materiei spiritualizate. Este, mai ales, rememorarea emblematică a jertfei, prin obsesivul motiv al pironului străpungînd scuturi, coifuri, clopote, cupole care punctează și copleșesc un drum — inițiativ parcă — de templu sau lăcaș oriental, amintindu-ne că nu există bucurie fără suferință, nici înfrîngere fără speranță.

Ștefan Râmniceanu, artistul care la debut picta peisaje de o andreesciană întoarcere către sine, dovedește astăzi cît aparține neabătut acestei culturi prin grava, monumentală reculegere a formelor sale, prin cordiale armonii ale cromaticii, prin imaginarul său ce descinde din toți acei care, în aceste părți de lume, au putut să ajungă la splendida erezie, la convingerea că o bucată de lemn purtînd o imagine — o „eikona” — poate fi venerată și că înaintea ei omul poate să treacă dincolo de propriile sale limite prin ceea ce, literal, cei vechi numeau „ekstasis”.

Secolul nostru, mai mult ca altele atașat simbolului, eshatologicului și universalului, s-a recunoscut, îndeosebi prin marii artiști ai Răsăritului și ai revoluțiilor, în spiritualitățile de altădată — de la Kandinsky, sau Tatlin, sau Malevici începînd —, iar recurențele acestor spiritualități pot fi și ele argumente ale tăriei, ale tăcerii, ale așteptării.

Mi s-a întîmplat să străbat drumul „obiectelor” acestea spre amiază. Am privit printr-o „Fereastră” zvelt înălțată, în succesive curburi, imaginată de artist, iar peste ea, am privit mai departe, prin spărtura unei alte ferestre, acum ruinate, închi-puite de istorie. Și dincolo de suprapunerea lor plină de tilcuri voite, în vîntul amiezii de octombrie, tremura imperceptibil o iarbă.

Prin această unduioasă, mărunță, dar autoritară prezență a organicului, magia locului nu s-a rupt, ci a sporit. Fie ca ochiul nostru să caute încă, într-un loc care poartă numele lui Ștefan Râmniceanu, alte fire de iarbă și alte ferestre spre cer.